

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 390 din 12.05.2021

Dosar nr: 502/2020

Petiția nr: 4182/13.07.2020

Petentă: , prin reprezentant legal

Reclamat: Ministerul Educației

Obiect: posibilă discriminare prin limitarea opțiunilor candidaților la examenul de evaluare națională la liceele dintr-un singur județ

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petentului

1. , prin reprezentant legal

Numele și domiciliul reclamatului

2. Ministerul Educației, cu sediul in București, Str. General H. M. Berthelot, nr.28-30, sector 1

II. Citarea părților

3. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000), s-a îndeplinit procedura de citare, cu ridicarea din oficiu a excepției de necompetență materială a CNCD în ceea ce privește interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale.

III. Susținerile părților

Susținerile petentei

4. Petenta arată că a susținut examenul de evaluare națională în sesiunea 2020, în urma căruia a obținut nota 9.70. Potrivit normei de drept reglementate de art.30 din OMECTS nr. 4802/2010 este obligată ca dreptul său de opțiune să se circumscrie doar liceelor existente în județul în care locuiește, fără a avea posibilitatea efectivă de a opta și pentru licee din afara județului Vâlcea. Pentru exemplificare, petenta arată că ar dori ca prima sa opțiune să fie Col. Nat Mihăescu din jud. Vâlcea iar a doua opțiune - Col. Nat. Vlaicu Vodă din jud. Argeș. Conform reglementărilor în vigoare, dacă alege Col.Nat Gib Mihăescu din jud. Vâlcea restul opțiunilor trebuie să fie doar din județul Vâlcea iar dacă alege Col Nat. Vlaicu Vodă din jud Argeș, restul opțiunilor trebuie să fie doar din jud Argeș.

5. În baza art 2. din OMEN nr 4948/2019, prevederile din metodologia de organizare și desfășurare a admiterii în învățământul liceal pentru anul 2011-2012, aprobată prin OMECTS nr 4802/2010, se vor aplica în mod corespunzător și pentru înscrierea în învățământul liceal de stat

pentru anul școlar 2020-2021 iar potrivit art. 30 alin. 1 din Ordinul nr 4802/2010, candidații pot participa la repartizarea computerizată într-un singur județ.

6. Petenta consideră că o astfel de prevedere legală aduce atingere dreptului la educație, astfel cum este acesta reglementat de art. 32 din Constituția României, art 2 Protocolul nr.1 -CEDO sau art. 26 din Declarația universală a drepturilor omului.

Sușinerile reclamatului

7. Prin punctul de vedere depus cu adresa nr.5217/27.08.2020, reclamatul arată că, în conformitate cu prevederile art. 30 alin. (l) din Anexa I la Ordinul MECTS nr. 4802/31.08.2010, privind organizarea și desfășurarea admiterii în învățământul liceal de stat, valabil, conform prevederilor Ordinului MEN nr. 4948/2019, cu modificările și completările ulterioare și pentru admiterea în învățământul liceal de stat pentru anul școlar 2020-2021, candidații care participă la admiterea în clasa a IX-a fac opțiuni pentru unitățile de învățământ preuniversitar din județul în care vor să fie admiși, în perioada prevăzută în calendarul admiterii.

8. Potrivit dispozițiilor art. 32 alin.(l) din Anexa I la Ordinul MECTS nr. 4802/31.08.2010, fiecare unitate de învățământ gimnazial completează și listează din calculator, pentru prima etapă de admitere, o singură fișă de înscriere pentru fiecare absolvent, care este semnată și ștampilată de directorul școlii. Nerespectarea prevederii referitoare la unicitatea fișei de înscriere se consideră tentativă de fraudă și atrage după sine sancționarea penală, civilă, administrativă sau disciplinară a vinovaților, după caz. Având în vedere această dispoziție, acești candidați nu pot opta simultan pentru înscrierea la două unități de învățământ, una din jud. Vâlcea și una din jud. Argeș, întrucât s-ar încălca pe această cale dreptul celorlalți elevi din țară, care nu pot opta decât pentru un singur județ. Cei care doresc să se înscrie la alte unități de învățământ din alte județe, au această posibilitate, neexistând o îngrădire din punct de vedere legislativ a dreptului la educație.

9. Reclamatul menționează că, în opinia sa, nu se poate crea similitudine între înscrierea în învățământul preuniversitar și înscrierea în învățământul superior, întrucât cele două forme au reglementări și proceduri diferite. Având în vedere faptul că învățământul superior nu este un învățământ obligatoriu, fiind facultativ, înscrierea în învățământul superior se poate face oriunde, atât în țară cât și în străinătate.

IV. Cadrul legal aplicabil

10.- O.G 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

- **Ordinul nr.144/2008 privind procedura de soluționare a petițiilor și sesizărilor**
- **Constituția României – art 32**
- **Declarația universală a drepturilor omului - art. 26**

V. Motive de fapt și de drept

11. Potrivit Art. 63 alin. 1 din Ordinul nr.144/2008 privind procedura de soluționare a petițiilor și sesizărilor, „Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției.”

12. Referitor la excepția de necompetență materială a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării privind interpretarea și aplicarea legilor, Colegiul director o va respinge, constatând că, în speță, sunt puse în discuție dispoziții ale unor acte normative

care nu fac parte din categoria reglementărilor cu putere de lege. Ordinele și instrucțiunile se emit de către administrația publică centrală și de autoritățile administrative autonome numai pe baza și în executarea legilor, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului.

Prin petiția nr. 3182/13.07.2020, petenta contestă dispoziții ale unor ordine emise de către Ministerul Educației.

13. Colegiul director al CNCD reține că în conformitate cu reglementările ministerului reclamat, după terminarea clasei VIII-a elevii pot opta pentru continuarea studiilor doar pentru liceele aflate într-un singur județ. Examenul de capacitate este organizat la nivel național, notarea se face pe baza unui barem național. Există localități la marginea județelor de unde un elev ar putea opta pentru două sau chiar trei județe, localitățile cu licee din diferitele județe aflându-se la o distanță aproximativ egală față de respectiva localitate. Există licee de profil, cum ar fi liceele sanitare, care pot fi doar una pe județ. Astfel un elev care dorește neapărat să urmeze un liceu sanitar, în condițiile actuale, se poate înscrie doar într-un singur județ la acest profil, fiind dezavantajat față de cei care doresc să urmeze un profil care există în mai multe localități din județ.

14. O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”*. Astfel se poate considera discriminare:

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

15. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: *„exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”*).

16. Comparația urmează a se face pe de o parte între elevii care au posibilități extrem de limitate de a alege profilul dorit față de cei care au un număr mare de licee cu profilul respectiv în fiecare județ, pe de altă parte între cei care locuiesc în localități reședință de județ, tentați să aleagă licee cât mai aproape de această localitate și cei care locuiesc în localitățile marginale din județ și pentru care localitatea reședință de județ nu reprezintă o prioritate absolută.

17. Prin nediferențiere judecătoria Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: *„art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (Van der Musselle împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit, 30 iulie 1998, §75).*

18. Colegiul director constată că din punctul de vedere al dreptului la educație elevii se află în situație similară. Situația similară pentru a accede la un loc într-un liceu este dat și

de faptul că examenul de capacitate este un examen național. Notele obținute într-un județ nu oferă o poziție mai favorabilă față de notele oferite într-un alt județ.

19. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

20. Cum arată CEDO, criteriile enumerate în **Convenție** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând „sau oricare altă situație” (**Engel și alții împotriva Olandei**, 8 iunie 1976, §72). Aceste criterii reprezintă caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (**Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei**, 7 decembrie 1976, §56). Principiul este aplicabil și legislației din România, **O.G. nr. 137/2000** specificând: „sau oricare alt criteriu”.

21. Cum s-a arătat la pct. 16, pe de o parte există un criteriu legat de opțiunea profilului, pe de altă parte legat de poziția geografică a localității de proveniență a elevului.

22. Dreptul limitat este dreptul la educație. Pentru a putea constata discriminarea nu este necesar ca un anume drept să fie complet anulat, este suficient să fie doar restrâns. Ori în situația în care un elev nu poate alege profilul dorit, respectiv nu poate alege liceele din mai multe localități care se află la distanță similară față de domiciliul elevului (pentru a fi admis la cel mai dorit liceu în funcție de rezultatul obținut la examenul de capacitate), dreptul la educație de calitate este restrâns. În acest sens art. 11 din **O.G. nr. 137/2000** prevede:

„(1) Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad și nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică tuturor fazelor sau etapelor din sistemul educațional, inclusiv la admiterea sau la înscrierea în unitățile ori instituțiile de învățământ și la evaluarea ori examinarea cunoștințelor.”

Normele ministerului reclamat îngreșesc înscrierea elevilor la liceele unde ar putea învăța conform rezultatelor obținute la examenul național de capacitate, limitând astfel accesul elevilor la sistemul de educație.

23. În consecință, fapta sesizată reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 11 alin. 1 și 2 din **O.G. nr. 137/2000**.

24. Conform prevederilor **O.G. nr. 2 din 2001**, art. 5 alin. 2 lit. a, coroborată cu art. 6 și art. 7, Colegiul director aplică sancțiunea de avertisment, având în vedere că scopul urmărit nu este aplicarea unei amenzi contravenționale ci modificare cât mai urgentă a reglementărilor în domeniu.

25. Se recomandă reclamatului să modifice normele juridice în sensul de a elimina restricția prin care un elev nu poate opta pentru licee din mai multe județe cu scopul continuării studiilor după examenul de capacitate.

Opinie minoritară privind soluția de neconstatare, formulată de Maria Moța și Claudia Sorina Popa – membrii în Colegiul director

26. În cazul prezentat, Ordinul MECTS nr. 4802/31.08.2010 și Ordinului MEN nr. 4948/2019 nu încalcă vreun drept al petentei, din următoarele considerente:

- art.32 alin.1 din Constituția României stipulează că „Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare.,, Prin faptul că nu este oferită posibilitatea opțiunii simultane pentru înscrierea la două unități de învățământ aflate în județe diferite nu este încălcat dreptul la învățătură.

- Potrivit art. 26 din Declarația universală a drepturilor omului, „Orice persoană are dreptul la învățătură. Învățământul trebuie să fie gratuit, cel puțin în ceea ce privește învățământul elementar și general. Învățământul tehnic și profesional trebuie să fie la îndemâna tuturor, iar învățământul superior trebuie să fie de asemenea egal, accesibil tuturor, pe baza de merit.,,

Drepturile consacrate în acest articol sunt pe deplin respectate, accesul candidaților la liceu fiind asigurat pentru orice județ ar opta, pe baza notelor obținute. Astfel, potrivit art. 3 alin 6 din Ordinul MEN 4948/2019, „rezultatele obținute de candidați la probele de aptitudini și la probele de limbă modernă sau maternă sunt recunoscute în orice județ sau în municipiul București în care aceștia optează să se înscrie pentru repartizarea computerizată, indiferent de județul sau sectorul din municipiul București în care candidații au susținut probele respective.,,

27. Colegiul director va reține și faptul că nu au fost încălcate dispozițiile art. 11, alin.1 și 2, din O.G 137/2000 care menționează:

(1) Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad și nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică tuturor fazelor sau etapelor din sistemul educațional, inclusiv la admiterea sau la înscrierea în unitățile ori instituțiile de învățământ și la evaluarea ori examinarea cunoștințelor.

28. În sistemul educațional al țărilor europene, în ceea ce privește admiterea/înscrierea la colegiu, este urmată cu precădere regula proximității (de exemplu, în Franța, copilul este înscris la colegiul de care aparține, indicat de adresa părinților, dar dacă se dorește, părinții pot cere o derogare de la prefectură, în care se specifică motivul și colegiul la care doresc să își mute copilul.). Pentru etapa liceului, după ce elevii susțin examenele naționale, unde obțin diploma de "Brevet des colleges", "Conseil de classe" decide, pe baza notelor obținute, dacă elevul va urma un liceu normal "Lycee Bacalaureat" sau o școală profesională "Lycee Professionnelle".

29. Din coroborarea elementelor de fapt și de drept prezentate rezultă că fapta reclamată nu întrunește elementele constitutive ale discriminării (nu au fost încălcate dispozițiile art. 1 alin.2 lit. e) pct. v, art.11 alin.1 și 2, bazate pe criteriile de discriminare enumerate la art. 2 alin. 1 și art.2 alin.3 din O.G 137/2000)., neexistând un drept încălcat sau un tratament diferențiat aplicat petentei în comparație cu alți copii care susțin examenul de evaluare națională.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respingerea excepției necompetenței materiale a CNCD conform art. 28-32 din **Procedura internă de soluționarea petițiilor** (cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință);
2. Fapta sesizată reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 11 alin. 1 și 2 din **O.G. nr. 137/2000** (cu 7 voturi „pentru”, 2 „împotriva”).
3. Aplică sancțiunea de avertisment conform prevederilor **O.G. nr. 2 din 2001**, art. 5 alin. 2 lit. a, coroborată cu art. 6 și art. 7 (cu 7 voturi “pentru”).
4. Recomandă reclamatului să modifice normele juridice în sensul de a elimina restricția prin care un elev nu poate opta pentru licee din mai multe județe cu scopul continuării studiilor după examenul de capacitate.
5. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților (cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință):
 - a) , prin reprezentant legal
 - b). Ministerul Educației, cu sediul în București, Str. General H. M. Berthelot, nr.28-30, sector 1

VII. Modalitatea de plată a amenzii:

Nu este cazul.

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 12.05.2021 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ANDREI – Membru, HORIA GRAMA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MARIA MOȚA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD

Data redactării: 14.05.2021

Redactată și motivată: M.M. și M.M (pct. 1-12, 26-29), Haller István (pct. 13-25)

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.